

nem teneri pro culpæ gravitate: quod si monitionem omittat, sunt qui docent Confessarium ipsum ad restitutionem teneri si Parochus sit, non vero si simplex Confessarius; nam ille quidem, non vero iste obligatur ex officio proprio impedire, quominus subditi sui damnum aliis inferant.

Nos tamen cum sententia communissima (quam tuentur Cabassutius, Concina, Croix, Dens, Sanchez et Suarez) dicimus etiam in hoc casu Confessarium, sive delegatus et simplex sit, sive Parochus, ad restitutionem non teneri; nam Confessarius non tenetur, nisi curare bonum spirituale suorum pœnitentium; et quidem si sit Confessarius simplex, ex sola charitate; si Parochus, etiam ex justitia¹.

b. Si in hoc erravit, quod a gravi restitutione pœnitentem deobligaverit (vel etiam obligaverit, cum non esset obstructus), tunc si ita se gessit cum sua culpa gravi, omnes dicunt Confessarium teneri ad monitionem pœnitenti faciendam etiam cum gravi incommodo, vel intra Confessionem, si brevi pœnitens sit rediturus; vel extra Confessionem (petita venia), si non redeat. Alias (si id non agat, vel id amplius agere nequeat, quia pœnitens mortuus est: vel si agat tardius, id est postquam pœnitens factus sit impotens ad restitutionem) restituere tenebitur ipse Confessarius, in hypothesi, qua pœnitens si fuisset prius admonitus, restituisset. Sane in hoc casu Confessarius suo consilio fuisset causa immediata, actualis, efficax et directa damni proximo illati.

Si vero Confessarius ita se gessit absque culpa gravi, sed ex levi negligentia, tenebitur monere pœnitentem cum incommodo levi; quia pro modo rei debet esse obligatio. Quod

¹ Adde, quod ad inducendam in aliquo obligationem restitutionis requiritur positivus influxus in damnum aliorum, sive Confessarius sit delegatus et simplex, sive sit Parochus; et etiamsi eorum silentium, de quo agitur, culpabile sit; nam silere non est positive influere. Neque dicas, quod etiam non manifestans et mutus tenentur de restitutione, quando non loquuntur, cum debeant: nam hoc tunc tantum valet, quando manifestatio fieri debet non quidem ex sola ipsa charitate (ex cuius violatione nulla oritur obligatio restituendi), sed etiam ex justitia. Porro hic non est casus; quia Confessarius nulla speciali justitiæ lege adstringitur erga extraneum, ut teneatur curare hac manifestatione illius temporale bonum. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 621.

si admonere nequeat vel pœnitentem inveniatur inhabilem ad restituendum, non ipse tenebitur Confessarius restituere, cum non deliquerit graviter contra justitiam¹.

158. Q. 4. Quid intelligitur nomine sollicitationis?

R. Sollicitationis vocabulo in Sacramento Pœnitentiæ intelligitur *invitatio, incitatio, provocatio ad res venereas facta a Confessario sub datis clausulis*. Infandum scelus, quo Confessarius et gravem Sacramento injuriam irrogat eo abutens ad rem adeo turpem, et lethale pœnitenti infert damnum, ei pro medicina venenum porrigens. Imo recte advertit Elbel, Parochum in hoc delinquentem contra justitiam specialiter peccare; cum ex justitia vi officii sui graviter teneatur oves suas et verbo et exemplo pascere.

Habemus hac de re quatuor Constitutiones summorum Pontificum: 1^a est Pauli IV; 2^a Pii IV; 3^a Gregorii XV; 4^a Benedicti XIV, quæ ultima incipit *Sacramentum Pœnitentiæ*, quæque confirmat omnes Constitutiones omniaque anteacta Decreta, mandans *omnibus Inquisitoribus et locorum universi orbis Ordinariis*, ut inquirent et procedant contra omnes Sacerdotes (tanquam suspectos de hæresi) cujuscumque dignitatis sint, conditionis et præ eminentiæ, si suos pœnitentes ad turpia sollicitare vel provocare tentaverint, aut cum eis illicitos et inhonestos sermones vel tractatus habuerint, sive litteris sive nutibus sive tactu, uti sunt oscula, amplexus impudici, aliaque signa libidinoso, quibus uti solent amantes ut alliciant ad amorem inhonestum.

Nihil refert sollicitatus femina sit an vir; nam ubi lex non distinguit, neque nos distinguere debemus². Quod valet sive

¹ Quod si Confessarius leve incommodum culpabiliter vitet et suæ obligationi non faciat satis, communius et verius docent tunc ipsum sub gravi de restitutione teneri. Monet D. Carolus ne eos confessarios imitemur qui ubi agitur de restitutione, usque ad finem confessionis, de ea facienda cum pœnitente loqui differunt, unde postea non recordantur. Ceterum cautus sit confessarius in dando consilio circa materiam justitiæ, et si casus implicatus efferatur, pœnitenti aliud tempus designetur, quo consultis interim solidis auctoribus eidem respondeatur. Et interim poterit absolvi, si tamen ad faciendam omnem justitiam sincere paratus sit. *Stopf*, § 460.

² Si sollicitans sit laicus qui simulet se Confessionem audire, adhuc demeritandus ex Decreto S. Inquisitionis (Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 688).

quis mulierem tentet ad hoc, ut inducat aliam ad secum peccandum, ut habet Bulla Gregorii; sive ut ipsa cum alio peccet, ut ait Bulla Benedicti. Hi omnes denunciandi sunt, ex citatis Bullis, etsi longum tempus a sollicitatione effluerit. Et de hac obligatione pœnitentes monendi sunt, licet non prœvideantur obtemperaturi, cum de communi bono agatur.

Gravi culpæ correspondet gravis pœna. Nam ex Decreto Benedicti XIV 5 aug. 1745 sollicitantes præter suspensionem ab executione Ordinis in genere, et privationem beneficiorum ac dignitatum (quæ tamen pœnæ non sunt, nisi ferendæ sententiæ), specialiter et statim incurrunt perpetuam inhabilitatem ad Missam celebrandam, at post sententiam criminis declaratoriam, si videlicet eam pœnam non possit reus exequi sine infamia¹.

159. Ex Synodo Novariensi reservatur *execrandum Confessarii pœnitentem ad turpia sollicitantis crimen in actu, vel prætextu, vel occasione Confessionis*. Item reservantur *quicumque obsceni actus inter Confessarium et filiam spiritualem seu Confessionis*. Eadem Synodus ad peccatum hoc præcavendum statuit: 1. ut Confessio mulierum non alibi excipiatur præterquam ad crates sedis Confessionalis, neque ante solis ortum, vel post occasum: crates autem confessionarii velatæ sint, et sedes ipsæ confessionales in loco patenti; 2. ut quoties mulier ratione infirmitatis domi audienda est sive decubabat in lecto, sive non, pateant quoad potest, cubiculi fores et aliæ debitæ serventur cautelæ, ac decenti in loco fiat; 3. si quis sæcularis vel regularis Sacerdos nulla cogente necessitate, mulieres audire præsumperit extra dictam sedem, suspensionem a Confessionibus audiendis ipso facto incurrit (pag. 120²).

Hic notandum: Alexander VII hanc damnavit sub n. 7 propositionem: *Modus evadendi obligationem denunciandæ sollicitationis est, si sollicitante confiteatur cum sollicitante; hic potest ipsum absolvere absque onere denunciandi*.

¹ Videtur posse affirmari, quod probabiliter ab ea incurrenda excusat ignorantia invicibilis; quia hæc inhabilitas habet rationem pœnæ, et quidem pœnæ extraordinariæ (imo generatim refert Panzuti, *De Pœnitentia*, ad n. 380, illam inhabilitatem esse ferendæ sententiæ ex declaratione sacræ Pœnitentiariæ, 10 febr. 1785: quod iterum declaravit 22 martii 1832). — *V. Liguori, Op. Mor.*, l. VI, n. 705; et l. I, append. II, nn. 55 et 191.

² Ad omne etiam seductionis periculum amovendum, non statim solet ab Episcopis una cum facultate audiendi viros facultas tribui auscultandi mu-

160. Q. 5. *Quænam clausulæ Constitutionum Apostolicarum?*

R. Sunt quatuor clausulæ quoad sollicitationem, ut ea dicatur intervenisse: ut fiat aut in actu sacramentalis Confessionis; aut immediate ante vel immediate post; aut occasione vel prætextu Confessionis; etiam Confessione non secuta.

1. Sollicitatio habet locum *in actu sacramentalis Confessionis*, quando Confessarius, incœpta Confessione, apponit media quibus postea sollicitat. Nec refert quod ponat medium apparenter indifferens, si tamen postea cognoscatur appositum ad sollicitandum, uti esset imponere mulieri, ut eum domi expectet: vel eam interrogare ubi habitet, an sola moretur, et postea Confessarius illuc se conferat et sollicitet.

2. *Immediate ante vel immediate post*; hoc stricte intelligendum uti communius docent, ita ut nullum intervallum intercedat inter sollicitationem et Confessionem. Sic qui mulierem ante pedes genuflexam ad confitendum sollicitat (etsi nondum se crucis signo munierit), dicitur *sollicitare immediate ante*; licet Confessio postea non sequatur. Qui vero statim finita Confessione (alio non interposito negotio) ducit, v. g., puerum in cubiculum et sollicitat, dicitur *sollicitare immediate post*.

3. *Occasione vel prætextu Confessionis, etiam Confessione non secuta*. Occasio dicitur de Confessione vere petita, uti esset si Confessarius rogatus a muliere ad ejus Confessionem audiendam, ad alia divertit, et differendo ad aliud tempus Confessionem, interim eam sollicitet; esto nondum ipse sederit pro tribunali, nec mulier fuerit genuflexa. Item est probabilius, si ob fragilitatem in Confessione auditam, mulierem ipsam in via sollicitet; vel accedat domum ejus ad illam sollicitandam; vel litteris ipsam sollicitet; impulsus enim provenit ab ipsa Confessione. Item denunciari debet Confessarius, in

hieris in Confessione; sed majorem requirunt in subjecto experientiam, gravitatem, ætatem, etc. « S. Alphonse se réglait non sur l'âge, mais sur le caractère: « Ce ne sont pas, disait-il, certains dehors qui rendent habiles ou « maladroits: il y a des vieillards décrépits qui ne méritent pas un tel em-« ploi, tandis que des hommes encore tout jeunes en sont dignes. » Tannoja, in ejus *Vita*.

nostra sententia, qui rogatus a femina ut ejus Confessionem cras excipiat, eam nunc sollicitat; nam sollicitatio verificatur facta occasione Confessionis¹.

Prætextus vero Confessionis est de Confessione quæ fingitur: hinc denuntiandus est Confessarius qui ex pravo fine fiete incitat mulierem ad Confessionem, et deinde illam sollicitat. Secus vero qui licentiam a Superiore peteret, ut in domum mulieris se conferat prætextu Confessionis, sed finis esset simpliciter eundi ad eam tentandam, ut dicunt Salmanticenses, Roncaglia, Bordonius et Tancredus; quia tunc Confessionis prætextus non est respectu pœnitentis, sed Superioris. Item probabilius non est denuntiandus Confessarius qui cum pœnitente convenit, ut se infirmam simulet, et prætextu Confessionis, ad se eum advocet; quia non est quod tunc fiat sollicitatio prætextu Confessionis, sed sub tali prætextu executioni mandatur eorum indigna conventio; adeoque prætextus non inservit ad sollicitandum, sed ad domesticis illudendum, ne de malo suspicentur.

Aliter dicendum, si Confessarius mulierem sollicitasset, licet extra Confessionem; sed illa repugnante ob timorem ne detegatur, Confessarius ei insinuaret, ut se simulet ægrotam, et tali prætextu illum ad se advocet. Tunc verificatur, quod prætextu Confessionis sit motivum quo ille ad sollicitandum pergat et consensum mulieris obtineat. Etiam puto denuntiandum Confessarium vocatum a matre ad audiendam Confessionem filia, et ipse ad cubiculum accedat cum pravo fine ad alloquendam puellam de Confessione, nempe eam interrogando an velit confiteri, vel dicendo se advocatum fuisse ad audiendam ejus Confessionem, et deinde sollicitet; quia tunc etiam sollicitaret prætextu ipsius Confessionis.

4. *Vel extra occasionem Confessionis in confessionali, sive in alio loco ad Confessiones audiendas destinato aut electo, cum simulatione ibidem Confessionem audiendi.* Ex Decreto Sacrae Inquisitionis 11 febr. 1661 (quod interpretatur et explicat Bullam Gregorii) colligitur quod simulatio Confessionis, ut sit denuntiandus Confessarius, debeat intervenire, etsi

¹ V. Liguori, *Homo Apost.*, tract. XVI, n. 168; et *Op. Mor.*, l. VI, n. 678.

sollicitatio fiat in confessionali. Attamen dicunt, quod ex alio S. I. Decreto ab auctoribus relato, adhuc debet denuntiari Confessarius ille, qui sine simulatione Confessionis aut sollicitat aut tractat de turpibus in confessionali; in eo enim præcipitur denuntiatio omnium illorum, *qui abusi sunt Sacramento Penitentia, Confessionem seu confessionarium adhibentes ad fines inhonestos.*

Si tamen sollicitatio non contingat in confessionario, sed in alio loco ad Confessionem pro audienda illa pœnitente electo, tunc requiritur Confessionis simulatio: quæ habetur, quando Confessarius ita se gerit, seu talia efficit, ut merito credi possit ipsum actu audire Confessionem.

161. *Quid si Confessarius sollicitans fuerit vel jam emendatus, vel jam judicatus ac punitus; si sit vir bonæ famæ; vel jam defunctus?*

R. Si Confessarius sit certo emendatus, censent Freita, Lugo, Sotus, Zenardi et alii, non amplius ipsum esse denuntiandum, cum cesset tota ratio hujus præcepti; si tamen sola sollicitatione sit reus; aliter enim esset, si Confessarius pœnitentem hæretica docuerit ad illum seducendum. Verum nos absolute putamus probabilius cum Azorio, Salmanticensibus, Suarez aliisque pluribus in omni casu Confessarium esse denuntiandum; nam Pontifices non magis intendunt sollicitantis emendationem, quam ejus punitionem ad damnum Ecclesiae reparandum, et fidelium scandalum. Hinc constituerunt denuntiationem esse faciendam, nulla etiam præmissa correptione fraterna. — Item si jam judicatus atque punitus fuit, casu quo agatur de nova sollicitatione, viget adhuc profecto obligatio, uti patet. Imo etsi agatur de eadem, adhuc longe probabilior est sententia affirmativa; nam mulier non eximitur ab obligatione denuntiandi, quia alia persona denunciavit; cum obligatio hæc afficiat unamquamque personam, sive sint sive non alii denuntiantes. Si vero sit vir bonæ famæ et occultum delictum, adhuc denuntiandus sollicitator: ex decreto Alexandri VII; res enim est de bono publico. — Attamen si sollicitator sit defunctus, negatur probabilius adesse tale onus; nam tunc cessat omnino totus legis finis. Excipe si agatur de hæretico formali, qui ex legis præ-

scripto esset denunciandus etiam post mortem ad reparandum damnum aliis forte irrogatum.

162. Si pœnitens sollicitet Confessarium, non est denunciandus; leges pœnales non sunt extendendæ de casu ad casum. Imo oriretur gravis suspicio revelationis sigilli, si Confessarius pœnitentem eo casu denunciaret¹.

163. Q. 6. *Quinam tenentur ad denuntiationem?*

R. Præter ipsos sollicitatos (etiãsi impuberes, modo rationis sint compotes) tenentur ad denuntiationem ceteri omnes, qui sollicitationem certo sciunt, etsi nequeant illam juridice probare, etsi crimen occultum sit et a longo tempore commissum; agitur enim de causa gravissima pertinente ad bonum publicum. Imo etsi crimen sciatur sub secreto naturali; cum agatur de reparando damno communi. Secus si agatur de secreto consilii; nam pro palatio hujus secreti semper vergeret contra publicum bonum². Imo omnes etiam qui sollicitationi consenserunt, ut ait Benedictus XIV: neque necesse est, ut quis ideo dicat suam turpitudinem, neque de hoc potest interrogari.

Qui autem tenentur ad denuntiationem, tenentur etiam *ad eam cito faciendam*; nec sunt absolvendi a Confessario nisi prius denuntient: neque facile promissionibus acquiescendum est, quas postmodum difficulter solvunt. Ceterum bene potest absolvi pœnitens ante denuntiationem, si adsit justa causa illam differendi, v. g., si ministri tribunalis longe dissentent, vel si sit necessitas communicandi ad vitandum scandalum, vel ob lucrandum jubilæum et possit credi personæ quod certo sit denunciatura. Ita ex Bulla Benedicti XIV.

Nemo tamen tenetur seipsum denunciare, ideo neque pœnitentem a seipso sollicitatum de denunciandi obligatione monere: id natura refugit. Si vero sollicitator sponte compareat, gaudebit beneficio sponte comparentium, id est salutaribus tantum monitis ac pœnitentiis punietur, nisi forte jam fuerit ab aliis denunciatus; tunc pœna solum immineretur³.

¹ V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, nn. 684, 686, 696, etc.

² V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 695. — Alasia. — *Analecta juris Pontificii*, anno 1859.

³ S. Congr., 24 nov. 1624. — V. Benedictus, *De Syn. Diœc.*, l. VI, c. xi

Diximus: *ad eam cito faciendam*, id est intra mensem ex Decreto S. Inquisitionis 18 martii 1677. Ceterum facta denuntiatione, licet post mensem, cessat censuræ reservatio; et ideo a quolibet Confessario ab ea pœnitens absolvi potest: ita S. Pœnitentiaria 22 martii 1832.

Forma autem juridica et ordinaria pro denuntiationibus peragendis hæc est, ut ab ipsa persona sollicitata semper adeantur Ordinarii locorum vel Inquisitores, et ibi publici Notarii opera assumatur. Sed pro casibus peculiaribus, ut si persona sollicitata induci nequit ad denuntiationem personam liter peragendam, quia vel timet vel rubore afficitur; vel ægrotat, vel alio impedimento aut gravi incommodo detinetur, id agere debet (et verius) per epistolam vel internuntium, proprium nomen, et cognomen subscribendo. Ceterum ex Indulto S. Inquisitionis, annuente Pontifice, facta est facultas Episcopis et Inquisitoribus delegandi ad denuntiationes excipiendas quemcumque Confessarium, qui bene instruat et juramentum emittat *de silentio servando, et fideliter sibi munus commissum exercendo*¹ (FF).

164. Q. 7. *Quid sentiendum est de dubiis sollicitationibus?*

R. Ne simus nimis festini in imponendo pœnitenti onus denuntiationis; unde in dubio an illa fuerit velne sollicitatio, tale onus ne injungatur: tum quia verba in partem meliorem accipienda sunt; tum quia in dubio nemo privandus est fama, quam possidet. Excipe:

1. Si accedant indicia vehementia de vera sollicitatione: quia hæc licet evidentiã non producant, fundant tamen certitudinem moralem. Esset probabilius, si Confessarius in Confessione, aut immediate post, vel occasione aut prætextu Confessionis, vel extra occasionem Confessionis in confessionali, aut in alio loco ad Confessionem audiendam electo, aut etiam simulando Confessionem, dicat: *Tecum mubere, si essem sæcularis*.

2. Si verba in confessione dicta præ se ferant sollicitationem, nimis excitativa ad venerem, et solum dubitetur an Confessarius ad malum finem ea protulerit; præsumptio enim de-

¹ Qui modus traditur in Synodo Novariensi postrema, pag. 512.

sumitur ex communiter contingentibus. Ut si confessarius dicat: *Veniam in domum tuam et promitte mihi facere quod voluero*; vel *expecta me hodie domi tuæ, quia habeo tecum loqui*: vel *veni sola in domum meam*, etc., et inde veniendo revera locum habeat sollicitatio. Nam esto quod ea verba de se sint indifferentia; at per actus subsequentes jam satis determinatur qua mente fuerint pronuntiata. Idem est si Confessarius dicat mulieri nihil mali esse in mutuis amoribus (vulgo *galanteries*), et postea domum veniens eam sollicitet; nam per ea verba prolata sat patefecit pravam intentionem, quam animo gerebat ¹ (GG).

CAPUT QUINTUM

DE PŒNITENTIÆ SACRAMENTI EFFECTIBUS

165. Q. Quotnam sunt effectus Sacramenti Pœnitentiæ?

R. Pœnitentia hos habet effectus, qui sequenti versiculo includuntur:

Abluit, absolvit, sanat, corroborat, ornat.

Nempe abluit culpam; absolvit ab æterna pœna; sanat animæ vulnera; roborat gratiæ auxiliis; tandem ornat virtutibus ac meritis. Videlicet effectus sunt: — 1. *remissio omnium peccatorum* tum quoad reatum et imputationem, tum quoad pœnam æternam; et totalis eorum deletio ab anima, etiam quoad rem et naturam ipsam peccati: hic enim est hujusce institutionis scopus ac ratio. Peccata autem semel remissa non amplius reviviscunt: *Sine pœnitentia enim sunt dona et vocatio Dei*; — 2. *collatio gratiæ* tum sanctificantis, cum peccata remitti nequeant sine illius infusione, qua nempe efficimur amici Dei; hinc Tridentinum: *Si quis dixerit homines justificari vel sola imputatione justitiæ Christi, vel*

¹ V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 702. It. Concina, Roncaglia, etc.

sola peccatorum remissione, exclusa gratia et charitate quæ in cordibus eorum per Spiritum S. diffunditur atque illis inhæreat... anathema sit; tum Sacramentalis, propriæ nempe huic Sacramento, quæ nempe nos roborat ad perseverandum; — 3. *reviviscencia virtutum et meritorum*.

Ac primo certum est, virtutes infusas ob peccatum deperditas restitui per pœnitentiam; cum hæ sint proprietates gratiæ habitualis. Hinc paterfamilias resipiscenti filio jubet reddi stolam primam, annulum et calceamenta ¹, id est gratias et virtutes infusas, ut interpretantur Patres. Secundo certum pariter est, merita seu bona opera per peccatum mortificata per pœnitentiam reviviscere; legitur enim in Scripturis: *Impietas impii non nocebit ei, in quacumque die conversus fuerit ab impietate sua* ²; at noceret, si merita anteacta non reviviscerent. Hinc D. Ambrosius: *Vide quam bonus Deus, et facilis indulgere peccatis; non solum ablata restituit, sed etiam insperata concedit* ³.

Diximus *opera mortificata*, quæ nempe facta fuerunt in gratia, quæque desierunt meritoria esse per lapsum in peccatum; nam certe non reviviscunt *opera mortua*, quæ scilicet, licet in se bona, non merentur tamen; cum hæc ea sint, quæ sunt facta in statu peccati: porro cum nunquam vitam habuerint, nequeunt reviviscere. — Item notamus: hic non est sermo de *operibus vivis*, quæ non indigent reviviscere; cum hæc ea opera sint, quæ facta sunt in statu gratiæ, nullo peccato subsequente. Multo minus de *operibus mortiferis*: hæc enim sunt ipsa peccata, quæ potius per pœnitentiam destruuntur (HH).

¹ Luc. xv. — ² Ezech. xxx. Fuse Billuart.

³ L. II, *In Luc.* In quonam autem gradu merita reviviscant, non conveniunt; tenet Billuart cum D. Thoma ea reviviscere gradu proportionato pœnitentiæ intensitati. Hoc videtur conformius Tridentino, cum dicat: *Quod unusquisque recipiat justitiam secundum mensuram, quam Spiritus sanctus partitur singulis prout vult, et secundum propriam cujusque dispositionem* (sess. vi, c. vii).